

Sygnatura akt C 113/13

Dnia 19 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu – Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: S.S.O. Joanna Składowska

Protokolant: sekr. sąd. Joanna Wołczyńska - Kalus

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2013 roku w Sieradzu na rozprawie

sprawy z powództwa W. B.

przeciwko (...) SA w (...) Centrum (...) w Ł.

o zadośćuczynienie

1. zasądza od pozwanego (...) SA w (...) Centrum (...) w Ł. na rzecz powoda W. B. 40.000 (czterdzieści tysięcy) złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 12 kwietnia 2013r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie oddała powództwo;
3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 421,50 (czteryście dwadzieścia jeden i 50/100) złotych tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu;
4. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 1500,00 (tysiąc pięćset) złotych tytułem obciążającej go części opłaty sądowej;
5. nie obciąża powoda opłatą sądową od powództwa w oddalonej części.

Sygn. Akt I C 113/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 10 maja 2013r. skierowanym do Sądu Okręgowego w Sieradzu przeciwko (...) SA w W. powód – W. B. wniósł o:

- zasądzenie na jego rzecz od strony pozwanej kwoty 80.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 12 kwietnia 2013r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia, zgodnie z art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc,
- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 złotych, wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 złotych, ewentualnie zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego według spisu kosztów, który zostanie przedłożony na rozprawie.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 października 2006r. w P. na ul. (...), kierujący samochodem marki V. (...) o nr rej. (...) B. L., poruszając się lewym pasem ruchu umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że wykonując manewr wyprzedzania poruszającego się prawym pasem ruchu samochodu marki F. (...) o nr rej. (...) kierowanego przez S. N. poruszał się z niedozwoloną prędkością i nie upewnił się czy może wykonać manewr w sposób bezpieczny, w wyniku czego zajechał drogę poruszającemu się prawym pasem ruchu S. N., kierującemu w/w samochodem F.,

doprowadzając do zderzenia obu pojazdów, następnie zjechania samochodu F. na prawe pobocze i uderzenia w drzewo, w następstwie czego śmierć ponieśli S. N. i pasażerka F. W. N..

Sprawca zdarzenia wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Karny z dnia 2 czerwca 2010r., sygn. akt II K 194/09 został uznany za winnego popełnienia czynu z art. 177 § 2 kk.

Pojazd sprawcy wypadku w dacie zdarzenia posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w towarzystwie ubezpieczeniowym pozwanego.

(niesporne)

W. N. była córką powoda W. B.. Miała 42 lata. Przed śmiercią mieszkała z mężem S. N. i córką A. N. w P.. Powód oprócz córki ma jeszcze 47 letniego syna P.. Mieszka wraz z nim i żoną w Z.. Ma 76 lat. Jest osobą niepełnosprawną. Żona powoda jest osobą poważnie chorą i syn sprawuje opiekę nad obojgiem rodziców.

Wież łącząca W. B. z córką była niezwykle silna. Bardzo często – 2-3 razy w miesiącu odwiedzali się wzajemnie. W. N. pomagała rodzicom finansowo, woziła ich do lekarza.

Dzień, w którym powód stracił córkę był najtragiczniejszym w jego dotychczasowym życiu. O śmierci dowiedział się od wnuczki. Był to dla niego ogromny szok. Ból dodatkowo potęgował fakt, iż w tym samym wypadku zginął również zięć powoda. Powód stracił apetyt, miał problemy ze snem. Brał leki uspokajające.

(zeznania powoda – k. 43)

Przeżyte po śmierci córki stany emocjonalne wywarły niekorzystny wpływ na funkcjonowanie intelektualne powoda. Wystąpiły problemy z koncentracją i pamięcią. Problemy te nie miały charakteru patologicznego, były typowymi emocjami wynikającymi z żalu po stracie osoby bliskiej, miały również związek ze stanem zdrowia i podeszłym wiekiem powoda. W. B. nie wymagał terapii psychologicznej, ani też leczenia psychiatrycznego.

Obecnie stan żałoby został zakończony, a stan powoda pozwala na adekwatne do wieku i stanu zdrowia funkcjonowanie. Jednakże W. B. nadal ma poczucie straty, odczuwa smutek i żal. Często płacze. Ma jednak wsparcie w synu i pozostałych członkach rodziny. Pozostaje pod opieką kardiologa, leczy się neurologicznie z powodu padaczki i zmian w ośrodkowym układzie nerwowym. Schorzenia ta mają związek głównie z zaawansowanym wiekiem powoda.

(opinia biegłego z zakresy psychologii M. B. – k. 49 – 53)

Zgłoszenie roszczenia przez powoda nastąpiło pismem z dnia 07 marca 2013r., które dotarło do pozwanego w dniu 11 marca 2013r.

(niesporne, dowód nadania, potwierdzenie odbioru – k. 14)

Pozwany odmówił wypłaty świadczenia.

(niesporne)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przesądżając w pierwszym rzędzie o zasadzie powództwa, Sąd nie podzielił poglądu pozwanego, że w stanie prawnym sprzed 3 sierpnia 2008r. przepisy kodeksu cywilnego nie dawały podstaw prawnych do dochodzenia zadośćuczynienia w związku ze śmiercią osoby bliskiej, bowiem przed wejściem w życie § 4 art. 446 kc powszechnie stosowaną w orzecznictwie podstawą tych roszczeń były przepisy art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc.

Katalog dóbr osobistych określony w art. 23 kc ma charakter otwarty. W orzecznictwie i w piśmiennictwie przyjmuje się zgodnie, że ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 kc. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne

wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. Do katalogu tego należy zaliczyć także więzi rodzinne, które stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej (art. 18 i 71 Konstytucji RP, art. 23 kro). Skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 kc jest kult pamięci osoby zmarłej, to - a fortiori - może nim być także więź między osobami żyjącymi. Szczególna więź rodziców z dzieckiem, przysługująca zarówno dziecku, jak i rodzicom w prawidłowo funkcjonującej rodzinie, zasługuje zatem na status dobra osobistego, a spowodowanie śmierci osoby bliskiej i zerwanie w ten sposób silnej więzi uczuciowej łączącej pokrzywdzonego z tą osobą stanowi naruszenie tego dobra.

Dodanie art. 446 § 4 kc nie jest jedynie wyrazem woli ustawodawcy potwierdzenia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia na gruncie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie tego przepisu, lecz, jest również dokonaniem zmiany w ogólnej regule wynikającej z art. 448 kc przez zawężenie kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynienia. Bez wprowadzenia art. 446 § 4 kc, roszczenia tego mógłby dochodzić bowiem każdy, a nie tylko najbliższy członek rodziny (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r, III CZP 76/10, Biul. SN 2010/10/11, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 621/10, LEX nr 848128, uchwała z dnia 22 października 2010 r. III CZP 76/10, OSNC-ZD 2011, nr B, poz. 42, wyrok z dnia 10 października 2010 r. II CSK 248/10, OSNC-ZD 2011, nr B, poz. 44, wyrok z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 621/10, L. rok 2011 oraz uchwała z dnia 13 lipca 2011." III CZP 32/11, OSNC 2012, Nr 1, poz. 10).

W przedmiotowej sprawie sprawcą naruszenia dobra osobistego powoda był B. L., który dopuścił się naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym, a jego zachowanie był bezprawne i zawinione, co wynika jednoznacznie z prawomocnego wyroku skazującego sądu karnego i odpowiada przesłankom odpowiedzialności odszkodowawczej określonej w art. 415 kc. Podstawą odpowiedzialności pozwanego zakładu ubezpieczeń za skutki wypadku jest zaś umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zawarta z samoistnym posiadaczem pojazdu, przez którą ów zakład zobowiązał się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczony, będące następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Zakres odpowiedzialności pozwanego wynika z ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.), a art. 34 powołanej ustawy nie wyłącza z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 448 kc (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 22 stycznia 2013 r., I ACA 1034/12, LEX nr 1286556).

Odnosząc się do wysokości zgłoszonego roszczenia, Sąd miał na uwadze, że krzywda wynikająca ze śmierci osoby najbliższej to pewnego rodzaju uszczerbek dotyczący subiektywnej sfery osobowości człowieka. Obejmuje ona ból, udręczenie moralne, poczucie osamotnienia, straty, utrudnienia życiowe, konieczność zasadniczo odmiennego urzędzenia sobie życia, ograniczenie sfery korzystania z przyjemności (zob. Z. Radwański, Zadośćuczynienie pieniężne..., s. 172,1. Dyka, Zasady przyznawania i ustalania wysokości zadośćuczynienia pieniężnego w razie naruszenia dobra osobistego, Kwartalnik Prawa Prywatnego 2001, z. 3, s. 612, J. Korzonek, I. Rosenbliith, Kodeks zobowiązań. Komentarz, Kraków 1934, s. 371). O rozmiarze należnego zadośćuczynienia pieniężnego powinien decydować stopień cierpienia, ich intensywność i czas trwania oraz inne podobne okoliczności. W orzecznictwie, jak i w piśmiennictwie podkreśla się, że ustalenie wysokości świadczenia wymaga uwzględnienia, z jednej strony czytelnych czynników obiektywnych, zweryfikowanych potwierdzonymi dowodami, z drugiej zaś subiektywnego odczucia krzywdy, przy uwzględnieniu indywidualnej sytuacji osoby poszkodowanej. Wszelkie dolegliwości psychiczne i krzywda mają ze swej natury bowiem charakter subiektywny (vide: wyrok SN z dnia 19 marca 2008 r., I PK 256/07, LEX nr 465982, wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2002 r., II CKN 605/00, LEX nr 484718, wyrok SN z dnia 12 września 2002 r., IV CKN 1266/00, LEX nr 80272).

Wskazuje się nadto, że wysokości zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową nie da się tak skrupulatnie określić, jak przy wynagradzaniu szkody majątkowej. Niemniej jednak kwota zadośćuczynienia winna być tak oznaczona, by

uwzględniała panujące stosunki społeczno-ekonomiczne (Z. R., Zadośćuczynienie pieniężne..., s. 145, Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2012 r., IV CSK 416/11, LEX nr 1212823).

Nie ulega żadnym wątpliwościom, iż śmierć dziecka zwykle stanowi dla rodzica wstrząs, a cierpienia psychiczne, jakie się z nią wiążą, mogą przybierać w jednostkowych wypadkach ogromny wymiar, tym większy, im mocniejsza była w danym przypadku więź emocjonalna łącząca ze zmarłym. Oceniając zatem według kryteriów obiektywnych, trzeba stwierdzić, iż krzywda wywołana śmiercią dziecka jest jedną z najbardziej dotkliwych z uwagi na rodzaj i siłę więzów rodzinnych. W rozpoznawanej sprawie śmierć dotknęła osobę w pełni sił, stanowiącą oparcie dla schorowanych rodziców w podeszłym wieku. Reakcja powoda - początkowo szok, następnie smutek, żal, rozpacz, poczucie straty, gniew wobec sprawcy wypadku - była normalnym jej następstwem. Jak wynika z opinii biegłego z zakresu psychologii, W. B. doznał typowych objawów przeżywanego żałoby, także w sferze fizjologicznej – brak apetytu, kłopoty ze snem. Z drugiej strony jednak należało mieć na uwadze fakt, że zmarła nie była jedynym dzieckiem powoda. Miała własną rodzinę, mieszkała w innej miejscowości, co ograniczało jej kontakt z rodzicami. W. B. otrzymuje zaś bezpośrednie wsparcie od mieszkającego z nim syna i pozostałych członków rodziny.

Podsumowując, w ocenie Sądu, w okolicznościach niniejszej sprawy kwota 40.000 złotych jest z punktu widzenia wskazanych wyżej przesłanek właściwą. Dlatego też Sąd uwzględnił w tej części powództwo, zasądzając podaną sumę z ustawowymi odsetkami od 12 kwietnia 2013r.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 kc. Świadczenie ubezpieczyciela ma charakter terminowy. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany je spełnić w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku (art. 817 § 1 kc). Gdy wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okaże się niemożliwe, świadczenie powinno zostać spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe (art. 817 § 2 kc). Oznacza to, że spełnienie świadczenia w terminie późniejszym może być usprawiedliwione jedynie wówczas, gdy ubezpieczyciel powoła się na istnienie przeszkód w postaci niemożliwości wyjaśnienia okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności albo wysokości świadczenia, mimo działań podejmowanych ze szczególną starannością, co w sprawie przedmiotowej nie miało miejsca. Zgłoszenie roszczenia przez powoda nastąpiło pismem z dnia 07 marca 2013r., które dotarło do pozwanego w dniu 11 marca 2013 r., stąd też ostateczny termin na wypłatę należnego powodowi zadośćuczynienia upłynął w dniu 11 kwietnia 2013r.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 kpc, dzieląc je pomiędzy strony po połowie, stosownie do wyniku sprawy.

Koszty poniesione przez powoda to:

- opłata od pozwu – 500 złotych (od opłaty w dalszej części powód został zwolniony),
- zaliczka na pokrycie wynagrodzenia biegłego – 343 złote,
- wynagrodzenie pełnomocnika – wg stawki minimalnej – 3.600 złotych,
- opłata od pełnomocnictwa – 17 złotych.

Koszty poniesione przez pozwanego:

- wynagrodzenie pełnomocnika – wg stawki minimalnej – 3.600 złotych,
- opłata od pełnomocnictwa – 17 złotych.

Łączne koszty zatem to 8.077 złotych, z czego połowę stanowi suma 4.038,50 złotych. Koszty poniesione przez powoda przekroczyły tę kwotę o 421,50 złotych, która podlegała zasądzeniu od pozwanego.

Wysokość wynagrodzenia określono na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Zgodnie z § 2 rozporządzenia, zasądzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika, a także charakter sprawy i wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Podstawę zasądzenia opłaty stanowią stawki minimalne. Opłata ta nie może być wyższa niż sześciokrotna stawka minimalna ani przekraczać wartości przedmiotu sprawy. Sprawa niniejsza nie była skomplikowana pod względem faktycznym i prawnym, a nakład pracy pełnomocnika nie przekraczał przeciętnego. Pełnomocnik ograniczył się do napisania pozwu oraz uczestnictwa w dwóch rozprawach. Sąd nie znalazł zatem podstaw dla określenia wynagrodzenia pełnomocnika powoda zgodnie z jego żądaniem na podwójną stawkę minimalną.

Należną od uwzględnionej części powództwa opłatą ponad uiszczoną przez powoda Sąd obciążył pozwanego na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, odstępując z uwagi na stan zdrowotny i majątkowy od obciążenia powoda dalszą opłatą należną od powództwa w oddalonym zakresie.